İşaretler ile Simgelerin
Oluşturulması ve Anlamlandırılması – 10 (son)

Onuncu Bölüm
Ticarî Markalar, Teknik ve Bilimsel İşaretler, Sinyaller

1. Ticari Markalar

1.1. Geçmişte markalama

Bir işareti "marka" olarak adlandırmak, onun anlamına ilişkin bir fikir verir, çünkü bunlar "pazar"a yönelik her türlü malın üzerinde bulunan imzalar gibidir. Bu nedenle, mal markaları veya ticaret işaretleri olarak da adlandırılabilir.

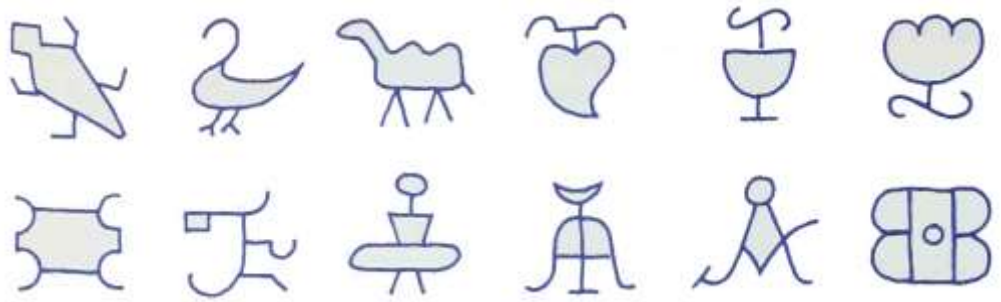
Ancak, işaretlemenin kökeni, "İmza İşaretleri" başlıklı bölümün girişinde ayrıntılı olarak ele alınan mülkiyet belirleme kategorisine girer.

a) İşaretlemeden markaya: Örnek olarak sığır damgalama

Marka işaretini daha iyi anlamak için, bu bölüme hayvancılıkla uğraşanların kullandığı damga işaretlerini anlatarak başlıyoruz.

Ev eşyası, âletler vb. üzerinde mülkiyetin belirtilmesi, tümüyle güvenlik nedenleriyle değil, bireyin mülkiyetini işaretleme isteğinin bir belirtisiydi, çünkü çoğu ekipman, mobilya vb. sahibinin çatısı altında kalıyordu. Öte yandan, evcil hayvanlar, özellikle sığırlar, mülkiyet sınırları içinde kalıcı bir coğrafî konuma sahip değildi. Koyunlar, keçiler ve sığırlar her zaman sürüler halinde toplanır ve otlaklardan otlaklara sürüklenerek beslenirdi. Bu nedenle, sürülerdeki mülkiyet işaretlemesi kesin bir zorunluluktu. Hayvanları ömür boyu işaretlemenin tek yolu, boynuzlarına ve derilerine bir işaret yakarak damga vurmaktı. Bu mülkiyet ayırt etme yöntemi, günümüzde dünyanın her yerinde hâlâ uygulanmaktadır.

Hayvanın satış için pazara götürüldüğü anda, özgün mülkiyet işaretinin önemi değişir, çünkü o zaman bu işaret bir kalite göstergesi haline gelir.

Kuzey Amerika'da sığır damgalama işaretleri, 16. – 18. yüzyıllar

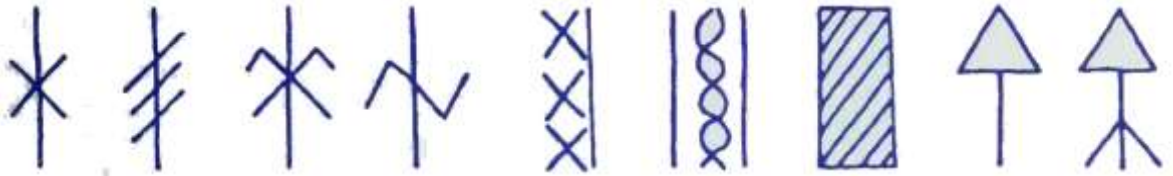
İyi bir hayvan besicisinin işareti, satıcılar tarafından bilinir ve aranır, çünkü bir pazar işareti haline gelir ve hayvan, "markalı ürün" niteliğiyle buna uygun olarak daha yüksek bir fiyata satılır.

b)Tüccarların işaretleri

Birçok ürünün ilk tüccar işareti aynı şekilde ortaya çıkmıştır. İthalatçı veya ihracatçı tüccarlar, nakliye sırasında olası hataları önlemek için baharat, sebze, meyve vb. ürünlerin paketlerine, kasalarına ve demetlerine işaretler koyardı. Pazara vardıklarında, bu paket işaretleri, paketin içindeki malların kimliğini, menşeini ve deneyimlerin kanıtladığı şekilde kalitesini gösteren işaretler haline gelirdi. Basit bir mülkiyet işareti, ticarî marka haline gelmişti.

Bir cilt bile ticarî markaların kısmi bir kaydını tutmaya yetmez. Bu bağlamda, son üç yüzyıl boyunca, bu kalite belgeleri veya güvence işaretlerinin resimsel ya da tümüyle sözel bir anlatıma büründüğü, işaretlerden çok resim ve açıklamalara dönüştüğü belirtilmelidir. Özellikle ilgi çekici olan, en eski tüccar işaretleridir.

Marangoz işaretleri

Kes İptal et Merkez Bağlama Oluk Rahatlama Kes-

Ülkeler bakımından, çalışmanın bu spontane yöntemi, bir yaratıcı ya da planlama yapım aşamasıdır. Modern çalışma tekniklerinde, "planlayan" kişinin artık planı hayata geçiren kişi olmaması tipik bir durumdur.

Teknik çizim kâğıdı, işin entelektüel öğeleri olarak çekiç ve çivi, balta ve kiriş arasına girmiştir. Bu büyük değişiklik, binalar, makineler ve tesisatın giderek karmaşıklaşması nedeniyle ortaya çıkmıştır.

Günümüzde, çizim, şema veya plan olmadan modern bir bina inşa etmek düşünülemez. Hâlâ işi yapan el işçileri ve zanaatkârlar vardır ama işleri önceden hazırlanmış bir plana, talimata göre kesin olarak bölündüğü için, işlevleri giderek daha uzmanlaşmıştır.

Mühendisler, mimarlar ve teknisyenler artık çalışma grupları veya ekipleri oluşturmakta, bu grupların görevi, plana uygun olarak yapı malzemesini, tesisatı ve donanımı monte etmektir. İmalat, araştırma ve planlamanın tüm alanlarında, neyin yapılması gerektiği öncelikle ofiste, çizim tahtasında veya son zamanlarda bilgisayar kontrollü ekranlarda planlanmaktadır.

Gelişim aşamalarının bu giderek artan bölünmesi, yeni formülasyonların, keşiflerin ve sonuçların pratik bir şekilde optik olarak sabitlenmesi için yeni görsel anlatım biçimlerinin yaratılmasına kaçınılmaz kılmıştır.

Yaratıcı, düşünen insanlar, formülleri, bağlantıları, süreçleri vb. anlatmak için bağımsız işaretler icat ederek "konuşmayı sabitleyen işaretler"in alfabetik sınırlamalarını genişletmek zorunda kalmışlardır.

Aynı şekilde, şematik temsil, çeşitli teknoloji alanlarında ayrıntılı sözlü açıklamaları gereksiz hale getirmiştir. En basit elektrikli cihazın bile bir bağlantı şeması sayfalarca yazılı açıklamayla doldurulabilirken, yeni işaret dilini bilen eğitimli bir teknisyen, şematik olarak gösterilen öğenin işleyişini anında anlar.

Bu özel işaretlerin sayısı, tüm gelişim alanlarında devam eden ilerlemeyle birlikte sürekli olarak artmaktadır.

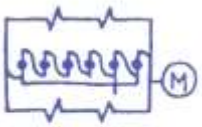
Santrifüj pompa

Automatic stopcock

Boru inceltme

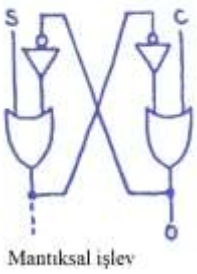
Otomatik darbe emici

Elektriksel yükseltici

Transistör

Mantıksal işlev

14. ve 15. yüzyıllarda, işaret benzeri yani simge ve soyutlamalara dayalı olanlar, tasarımın temel öğesidir. Pusula, terazi, haç, gemi, bayrak vb. işaretlerin belirtileri açıkça bellidir.

14. yüzyılda tüccarların işaretleri

14. ve 15. yüzyıllarda, tamamen işaret benzeri, yani sembollere ve soyutlamalara dayalı olanlar, tasarımın temel unsurudur. Gösterilen örneklerde, pusula, terazi, haç, gemi, bayrak vb. işaretlerin belirtileri açıkça tanınabilir.

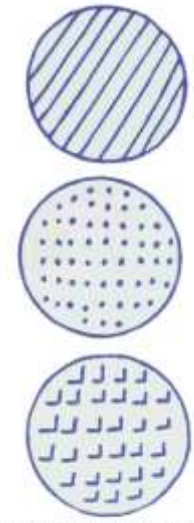
18. yüzyılın bir figüratif ve sözlü ticarî markası

c) Zanaatkârların ve üretimcilerin işaretleri

Paleolitik çağdan beri, insanlık, doğada bulunmayan, ancak insan zihni tarafından icat edilen, geliştirilen ve insan eliyle üretilen nesnelerle yaşamıştır.

Zanaatkârlığın gelişiminin çok erken bir aşamasında uzmanlaşma ortaya çıkmış, böylece bireyler, tüm alanlarda çalışmak yerine etkinliklerini belirli türden yapıtların üretimiyle sınırlandırmıştır. Örneğin silah üreticisinin aynı zamanda çömlekçi olarak çalışmadığı ve belirli zanaatlara yönelik mesleklerin ortaya çıktığı, bunun doğal sonucu olarak da ürünlerin kalitesinde genel bir iyileşme olduğu varsayılabilir. Meslekî gurur doğmuş ve üreticinin, bitmiş ürünün menşeini teyit etmek için işine bir damga vurarak "imza" atması çıkarlarına yaramıştır.

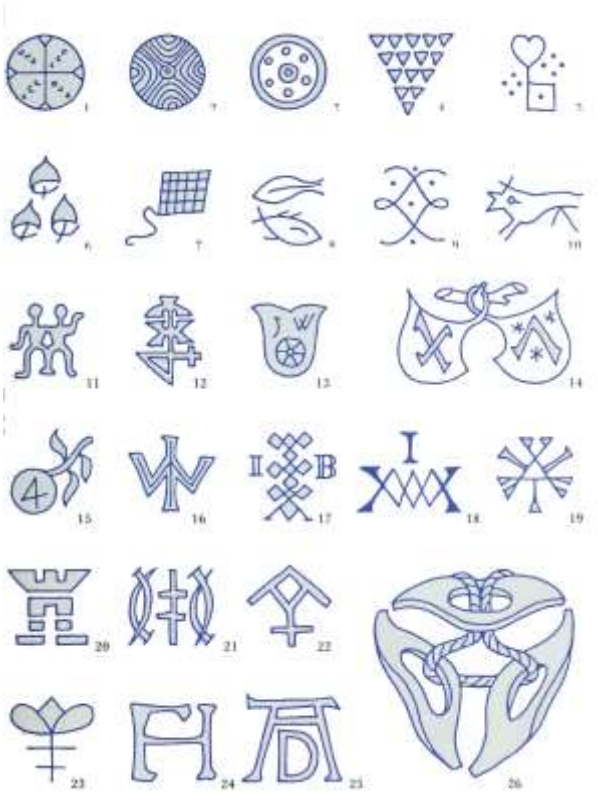
Mısır ve Mezopotamya'da bulunan çömleklerdeki bazı erken dönem zanaatkârların işaretlerini daha önce göstermiştik. Uygarlığın gelişmesiyle birlikte uzmanlaşmış etkinliklerin farklılaşması giderek daha çeşitlenmiştir. Antik dünyada köleliğin hüküm sürdüğü dönemlerde, yalnızca ustaların, altlarında çalışanların ürettiği nesneleri imzalama hakkına sahip olduğu varsayılabilir. Bireysel zanaatkârların imzaları Ortaçağ'a kadar ortaya çıkmamıştır.

Izgara çömlek işaretleri

Daha önce verilmiş zanaatkâr imzaları arasında taş ustalarının imzaları da yer alır. Sonraki zanaatkâr imzaları, her yüzyılda, silah ustasından matbaacıya, ressamdan porselen ustasına, kuyumcudan mimara, dokumacından kâğıt ustasına kadar çok çeşitli mesleklerden günümüze ulaşmıştır. Bu zengin imza koleksiyonundan alıntıyla, başlıca mesleklerden bazı tipik örnekleri gösteren bir tablo hazırladık.

Birçok yüzyıldan zanaatkârların işaretleri:

1, 2, 3: Yakındoğu'dan eski süsleme fırın işaretleri. Pişirilmeden önce hamura basılmıştır. M.Ö. yaklaşık 1500. 4: Eski Roma yağ kabındaki çömlekçi işareti. 5: Seramik marka işareti. Doccia, İtalya. 6: Doğu Asya stilinin etkisi açıkça görülebilen Delft çömlek işareti. 7: Aynı yorumun geçerli olduğu Meissen işareti. 8: Lyon'dan porselen işareti. 9: Sevres kraliyet porselen fabrikasının sayısız işaretlerinden biri. 10: Solingenli bir Ortaçağ kılıç ustasının kılıca basılmış işareti. 11: Peter Henkel, Solingenli kılıç ustası. 12: Alman bir kalaycının imza damgası. 13: Avusturyalı bir silah ustası. 14: Erken dönem matbaacıların kolofonu, Fust & Schöffer, Mainz. 15: lsabelle Quatrepommes, bakır gravürler. 16, 17: İki kuyumcunun imza işareti. 18: Bir ahşap oymacısının işareti. 19: Bir antika satıcısı. 20, 21: Fransız goblen dokumacıları, Gobelins. 22: Ortaçağ Hollandalı bir bakır gravürcü. 23: Michelangelo Buonarotti. 24: Frans Hals. 25: Albrecht Dürer. 26: İsviçre dokumacılar gildi işareti.

d) Yapısal işaretler ve Filigranlar

El sanatları işaretleri tümüyle farklı iki türe ayrılabilir: Bir yandan bitmiş ürünün üzerine imza olarak kazınmış, basılmış veya çizilmiş olanlar, diğer yandan ise çalışma âletine katılmış ve kullanılan nesneye özellik kazandıran yapısal işaretler… İkinci türün bilinen en eski örneği, Akdeniz bölgesinde bulunmuş çömleklerin tabanlarında yer alan çeşitli ızgara izleridir. Çömlek tabanını pürüzlendirerek, altına tipik bir desen damgalanması, çömlekçiden çömlekçiye stil olarak değişiklik gösterir. Benzer türden işaretler fırıncılar tarafından ekmeklerin üzerine de konurdu. Bronz Çağı'na ilişkin bazı metal nesneler üzerinde, çekiç ve örs kullanılarak işaretlerin kazınması suretiyle oluşturulmuş desenler vardır.

Filigranlar da bu kategoriye katılabilir. Kâğıt üreticisinin kullandığı makinenin teline kabartma desenle bir işaret eklenir; böylece kâğıdın o bölgedeki kalınlığı azalır ve kâğıt ışığa tutulduğunda filigran görünür hale gelir.

Tel üzerinde işaret oluşturma tekniği, kâğıt üreticisi için görüntünün güçlü bir stilizasyonunu gerektiriyordu. Bu sadeleştirme süreci, bu hayli naif işaret stilinin güzelliğini ortaya çıkardı. Dikkat çekici bir özellik, figüratif işaretlerde tipik olan çizgi uçlarının tümüyle yokluğudur. Aşağıda gösterilen filigranlar 15. ve 16. yüzyıllarda Orta Avrupa'da üretilmiştir.

1.2. Günümüzdeki endüstriyel markalar

Günümüzde herkes modern ekonominin bir parçası olarak tüketici konumundadır. Hayatımız, sonsuz yaşamın kendisi gibi anlamsız hale gelen tüketim mallarıyla doludur.

Tüketim malları temel gereksinmeler haline gelmiştir. Çay veya kahve paketinin üzerinde basılı olan tanıdık markaya ilk bakışla başladığı söylenebilir ve tüm günlük yaşamımız, sabahın erken saatlerinde gördüğümüz bu markadan, ışığı kapatmadan önce alarm saatinin üzerinde gördüğümüze benzer işaretlerle doludur.

Arz ve talep, tüketim mallarını o kadar büyük miktarlarda görüş alanımıza getiriyor ki, artık bunların fark edilip tanınması ve tüketicinin belleğinde kalıcı bir yer tutması için, yoğunlaştırılmış ya da kısaltılmış işaretlerle belirtilmesi gerekiyor.

Böyle dikkat çekici öğelerin icadı ve tasarımı, hedeflenecek uygun bellek sektörünün belirlenmesi ve en güçlü görsel izlenim ile en çekici grafik etkisi… Bu, yeni bir mesleğin, grafik tasarımcılığın üyelerinin en önemli iki uğraşısı haline gelmiştir.

Bu çalışma büyük ölçüde grafik tasarımcılara adanmıştır; insanlar, çoktan beri kanıtlanmış tasarımlar temelinde gerekli bilgiyi edinmek ve doğru kararları almak için geçmişin simgelerine bakarak işaretler arasındaki ilişkiyi öğrenebilir.

Sürekli artış gösteren rekabetin karakterize ettiği bir ekonomide, görsel isimsizlik ölümcül bir dezavantaj haline gelmiştir. Tüketici, artık isimsiz ürünlere, kişiselleştirilmemiş hizmetlere pek güvenmemektedir. Günümüz pazarında yer edinmek ve bu yeri korumak için, bir "imaj" yaratmak, pratik olarak vazgeçilmez hale gelmiştir.

Bu çalışmanın amacı, günümüzde dünya çapında dolaşımda olan tüm endüstriyel kimlik markalarını yaklaşık olarak bile olsa incelemek değildir. Bu tema ile ilgili olarak, çok sayıda başvurulabilecek resimli eserler vardır.

Aşağıdaki sayfalardaki tablolarda, günümüzün tipik logolarından seçilmiş örnekler kasıtlı olarak özetlenerek sunulmuştur. Bu işaretlerin seçimi ve sıralaması, motiflerin kökeninin analizine dayalı olarak yapılmıştır yani sadece kaliteleri nedeniyle seçilmemişlerdir.

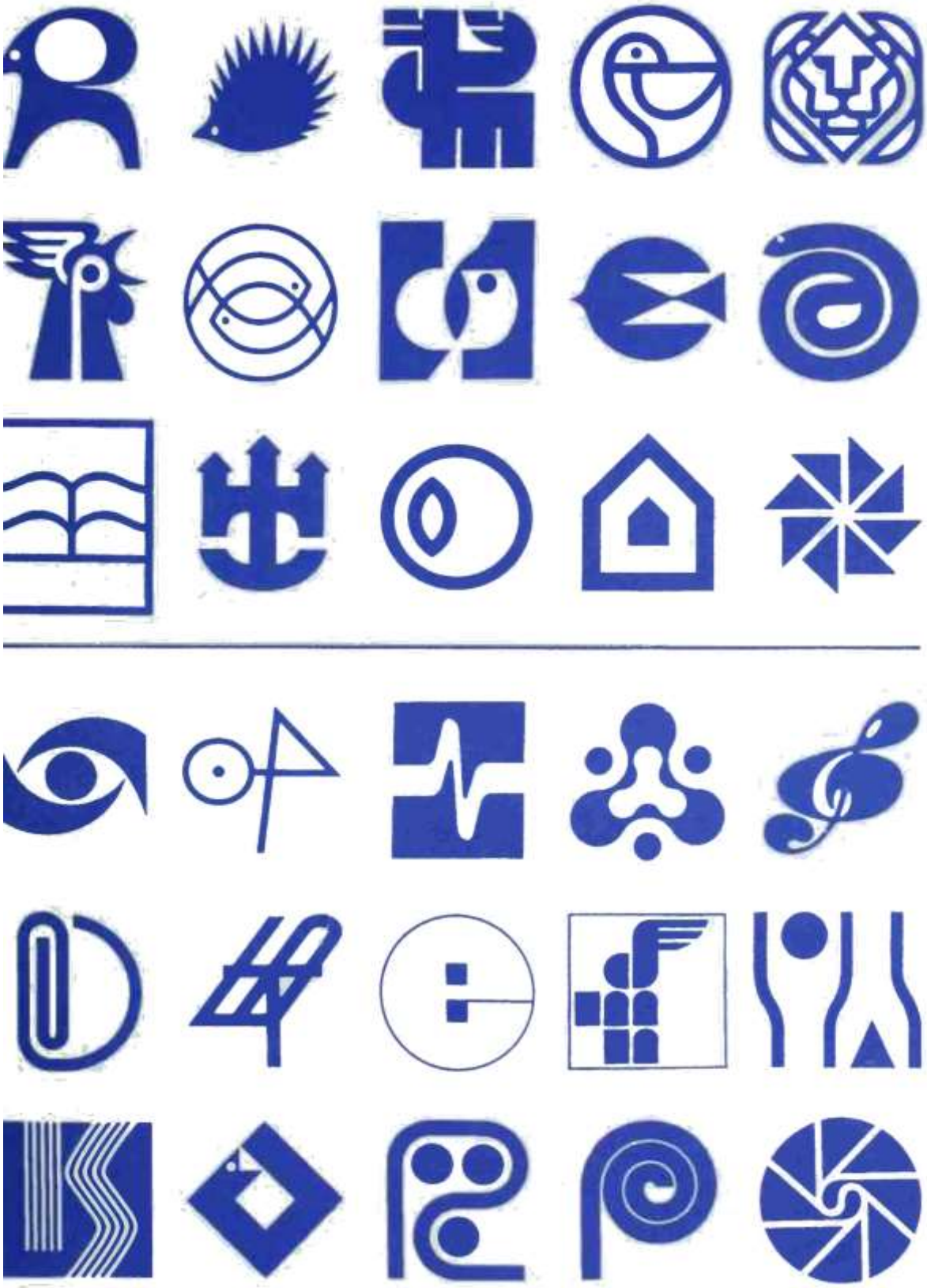
İlk tablonun ilk üç satırı, tümüyle figüratif temsillere dayanan resimsel içerikli logolardan oluşmaktadır. Bu işaretleri ticarî marka yapan şey, sanatçı tarafından grafiksel etki amacıyla bilinçli olarak tasarlanan stilizasyon derecesidir.

Her bir örnekte, hayvanın (dağ keçisi, kirpi, ejderha vb.) tanınabilirlik derecesi biraz farklıdır; ancak her birinin kimliği konusunda hiçbir kuşku yoktur.

Buna karşılık, alt üç sıradaki işaretler, nesnelerin görüntüleri hâlâ belirgin olsa da (göz, demiryolu sinyali, ataç, TV anteni, elektrik prizi vb.) soyutlamanın eşiğine ulaşmış durumdadır.

Aynı zamanda, işaretler, genellikle grafikler gibi diyagramlar veya demiryolu rayları, kâğıt makaraları vb. şematik gösterimler tarzında bir görünüme sahiptir.

Somut ve soyut figürlere dayanan bazı modern logo tipleri:

İkinci tablo ve üçüncü tablonun üst bölümleri, harf biçimlerine benzerliği öne çıkan bir dizi işareti göstermektedir. Tanımlayıcı bir imge arayışında, şirketin veya ürünün baş harflerinin kullanılması, çoğu durumda kesin bir grafik anlatım bulmaya yardımcı olur.

Etkinlikleri tümüyle soyut nitelikte olan dernekler, kuruluşlar ve hizmetler için işaret oluşturma olanakları, somut bir görüntünün olmaması nedeniyle oldukça azdır. Bu tür ticarî markalar, monogramlarla ilgili bölüme katılabilirdi ama tarihsel ve estetik nedenlerle, bu koleksiyonda modern kimlik işaretleri bölümüne alınıştır.

Monogramların tasarımı, çeşitli grafik anlatım stillerini izler. Harfler, pozitif veya negatif formda, konturlu veya düz olabilir.

Tipik bir işaret oluşturma yöntemi, el yazısında olduğu gibi sürekli bir çizgiyle üretilmesidir. (Tablo 3, satır 3 ve 4). Ortadaki üç satırda, harflerin tanınabilirliği, çok daha belirgin bir grafik geometri stiliyle zaten bir miktar gizlenmiştir.

Tablo 3'ün son iki satırı ve Tablo 4'ün tamamı neredeyse tümüyle soyut görüntülerden oluşmaktadır. Bunlar, daha önce işaretlerde kullanılan farklı anlatım biçimlerinin analizinde verilmiş olan sırayla ortaya çıkmaktadır.

Daha önce sözü edilen ve çizgilerden oluşan "el yazısı" tarzı işaretler, Tablo 3'ün beşinci satırında, kesilmiş katı cisimlerden oluşan ve bütünüyle iki boyutlu bir etki yaratmaya yönelik bir dizi logoyla devam eder. Buna karşılık, tablonun en alt satırı üç boyutu simüle etmek amacıyla tasarlanmış işaretleri içermektedir. Bu kategoriye, izleyicinin dikkatini çekmek amacıyla yanlış perspektifler ve alışılmadık hacim gösterimleri gibi grafik hilelerinin kullanıldığı Tablo 4'ün en alt satırındaki işaretler de dahildir.

Tablo 4'ün üst kısmında, döner veya spiral hareketi simüle eden bir dizi dairesel logo bulunmaktadır. Uzatma anlamında hareketin gösterilmesi için, buluşma, koşma, doğru ve içinden geçme anlamlarına gelen ok, modern logo tasarımında neredeyse aşırı derecede kullanılarak, kesin ve genel olarak anlaşılan bir işaret öğesi haline gelmiştir.

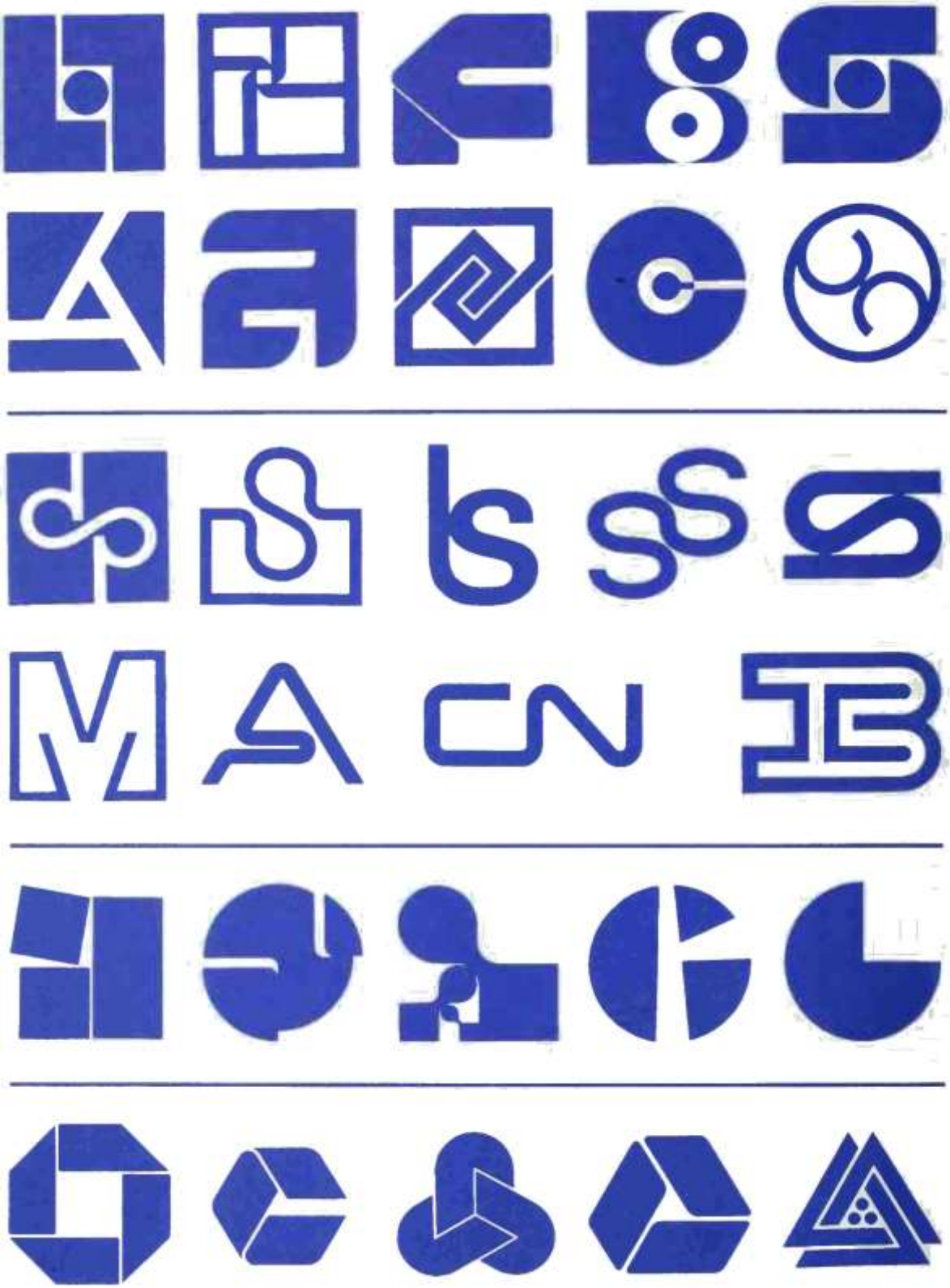
Bu grafik kimlik görsellerini tarafsız bir şekilde inceleyince, kullanılan işaretlerin karakterinde belirli bir monotonluk, gerçekten yeni ve kapsamlı imgelerin eksikliği olduğu izlenimini edindiğimizi açıkça belirtmeliyiz. Savaş sonrası dönemde, grafik tasarım okulları, -belki de çok sık olarak- sadece siyah ve beyazın saf kontrastıyla, kaba kontrast veya ustaca birleştirmeyle elde edilen, şaşırtıcı siyah ve beyaz formların kolay görsel şokuyla ilgilenmişlerdir.

Şu anda yeni bir logo neslinin eşiğinde duruyor olabiliriz. 60'lı ve 70'li yılların ekonomik yükselişiyle birlikte kullanılmaya başlanan, genellikle oldukça sert ve kaba kontrastlara sahip işaretler, modasının sonuna gelmiş gibi görünüyor. Şimdilerde, daha ince, daha geniş kapsamlı ve daha özgün karakterli işaretler giderek daha fazla ortaya çıkmaya başlıyor ve bu da gelecekte işaret yaratımı bakımından iyi beklentiler doğuruyor.

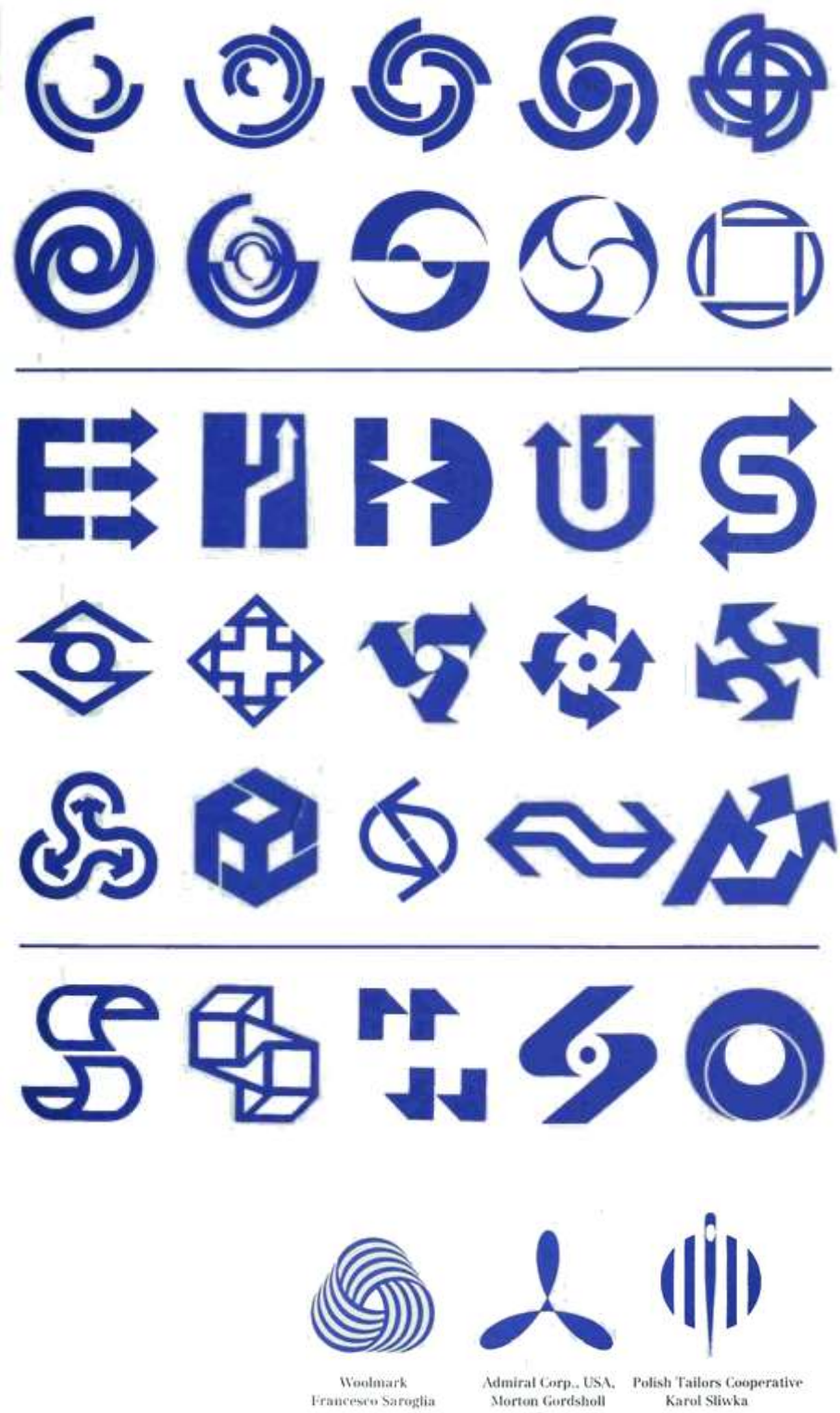
Harfler de logoların oluşturulacağı malzemeler olarak kabul edilir.

Kontrast alanlar, simüle edilmiş hacimler vb. ile logo tipi oluşturulması:

Saf soyutlama, logolarda istenmeyen benzerliklere yol açabilir.

Önceki dört tabloda gösterilen örnekler, çok sayıda şirket logosu arasından seçilmiş örneklerdir. Bunları, tasarımcıları ve sahiplerini belirtmeden yeniden üretme özgürlüğünü kullandık. Ancak bu koleksiyonun ana kaynaklarını minnetle belirtmek isteriz*: "Journal of the American Institute of Graphic Arts. No 5. 1966"* ve *"Walter Diethelm: Logotype, Signal, Symıbol, (ABC Editions. Zürich 1974)"*

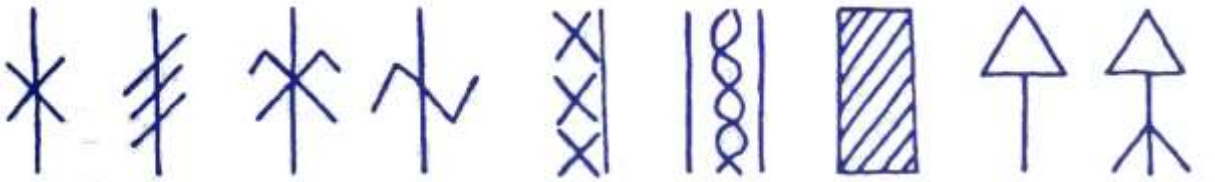
2. Bilimsel ve Teknik İşaretler

2.1. Teknik Piktografi

İşleri âlet ve malzemenin elle işlenmesinden oluşan geleneksel türden teknisyenler, zanaatkârlar olarak bilinir. Eskiden bunların çoğu okuma-yazma bilmez ve teknik çizim eğitimi almamış olan kişilerdi. Üretim sürecinde, işlerin yaratıcı bölümünü üstlenirlerdi. Örneğin marangoz, çatı kirişlerinin konumunu gerçekleştirirdi; kâğıt üzerinde ev yapım planı yoktu; Bu sadece usta marangozun kafasında vardı. İnşaat alanında kerestenin montajını kolaylaştırmak için, atölyede hazırlanıp ölçüye göre kesildikten sonra, zanaatkârlara belirli işaretler oyarak bunları kullanırdı. Bu, tüm işçiler tarafından kolayca anlaşılabilen bir işaret diliydi.

Alp bölgelerinde hâlâ dağ evi yapımında kullanılan bazı tipik marangozluk işaretlerinin örneklerini görebiliyoruz. Bu tür işaretler sadece marangozlukta değil, neredeyse her meslekte, özellikle atölyede tamamlanmayan ve başka bir yere götürülerek ikinci bir montaj işlemi yapılan işlerde yaygın olarak kullanılırdı. Örneğin taşçılıkta da durum böyleydi; ancak bu meslekte, imza işaretleriyle karıştırılmaması gereken gerçek inşaat işaretleri, taşların iç tarafına yerleştirildikleri için, genellikle görünür kalmazdı.

Marangozların işaretleri:

Kes İptal et Ortala Bitiştir Yiv aç Gevşet Çıkart Kesik Bağlantı

Yüzyıllar boyunca, bu "spontane" çalışma yöntemi yaratıcı veya planlama aşaması ile yapım aşamasına bölünmüştü.

Modern çalışma tekniklerinde, "planlayan" kişinin artık planı hayata geçiren kişi olmaması tipik bir durumdur. Teknik çizimin rolü, işin entelektüel öğeleri olarak çekiç ve çivi, balta ve kiriş arasına girmiştir. Bu büyük değişiklik, gerek binalar ile makinelerin gerekse tesisatın giderek karmaşıklaşan talepleri nedeniyle oluşmuştur. Günümüzde, çizim, şema veya plan olmadan modern bir bina inşa edilmesi düşünülemez. Hâlâ el işçileri ve zanaatkârlar vardır ama onların işi önceden hazırlanmış bir plana göre yönergelere göre kesin olarak bölündüğü için, işlevleri giderek daha uzmanlaşmıştır.

Mühendisler, mimarlar ve teknisyenler artık çalışma grupları veya ekipleri oluşturmaktadırlar. Bu grupların görevi, yapısal plana uygun olarak yapı malzemelerini, tesisatı ve donanımları bir araya getirmektir. Üretim, araştırma ve planlamanın tüm alanlarında, neyin yapılması gerektiği öncelikle ofiste belirlenmektedir.

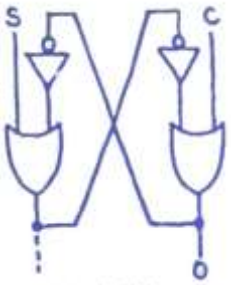
Gelişimin aşamalarına bu aşırı bölünmesi, yeni formülasyonların, keşiflerin ve sonuçların pratik bir şekilde optik olarak sabitlenmesi için, kaçınılmaz olarak, yeni görsel belirtme biçimlerinin yaratılmasına yol açmıştır.

Yaratıcı düşünen insanlar, formülleri, bağlantıları, süreçleri vb. belirtmek için bağımsız işaretler icat ederek, sözel sabitleme işaretlerinin alfabetik sınırlamalarını genişletmeyi gereksiz hale getirmiştir. En basit elektrikli cihazın bile bağlantı şeması, sayfalarca yazılı açıklamayla verilebilirken, yeni işaret dilini bilen eğitimli bir teknisyen, şematik olarak gösterilen öğenin işleyiş tarzını anında anlar.

Transistör

Bu özel işaretlerin sayısı, gelişim alanlarındaki ilerlemelerle birlikte sürekli artmaktadır. Bunların çokluğuna ilişkin sınırlı bir araştırma bile konumuzun sınırlarını çok aşar. Yanda verilen örnekler, ancak uzmanlar tarafından anlaşılabilen ve çalışma amaçları için grafik araçlar olarak hizmet eden bir tür işaret benzeri formülasyonların dünyasına bir bakış olarak, tümüyle açıklayıcı bir değere sahiptir.

Mantiki işlev

Veri işlem için programlama işaretleri:

2.2. Modern Bilimlerin İşaretleri

Bilimsel işaret ve formüller, belirli noktalarda birbirleriyle örtüşseler ve kesişseler bile teknolojinin işaret ve formüllerinden ayırt edilmelidir. Bilim adamları ve araştırmacılar, araştırma konusunun, üretilen teorinin ya da yeni keşfedilen kavramın pratik uygulamalarını önceden dikkate almadan, esas olarak tamamen teorik konularla ilgilenirler. Günümüzde gezegenimizdeki tüm yaşamı etkileyen her türlü teknik, ekonomik ve sosyal başarının icadı ve benimsenmesi, "vahşi" araştırma olarak adlandırılabilecek özgür, teorik araştırmaların bir sonucudur. Albert Einstein'ın çalışmaları buna bir örnek olarak gösterilebilir. Onun tümüyle teorik nitelikle yapmış olduğu çalışmalar, teknoloji uzmanlarının, örneğin nükleer enerjinin tüm bilinen kullanımları için ekipman geliştirmelerinin temelini oluşturmuştur.

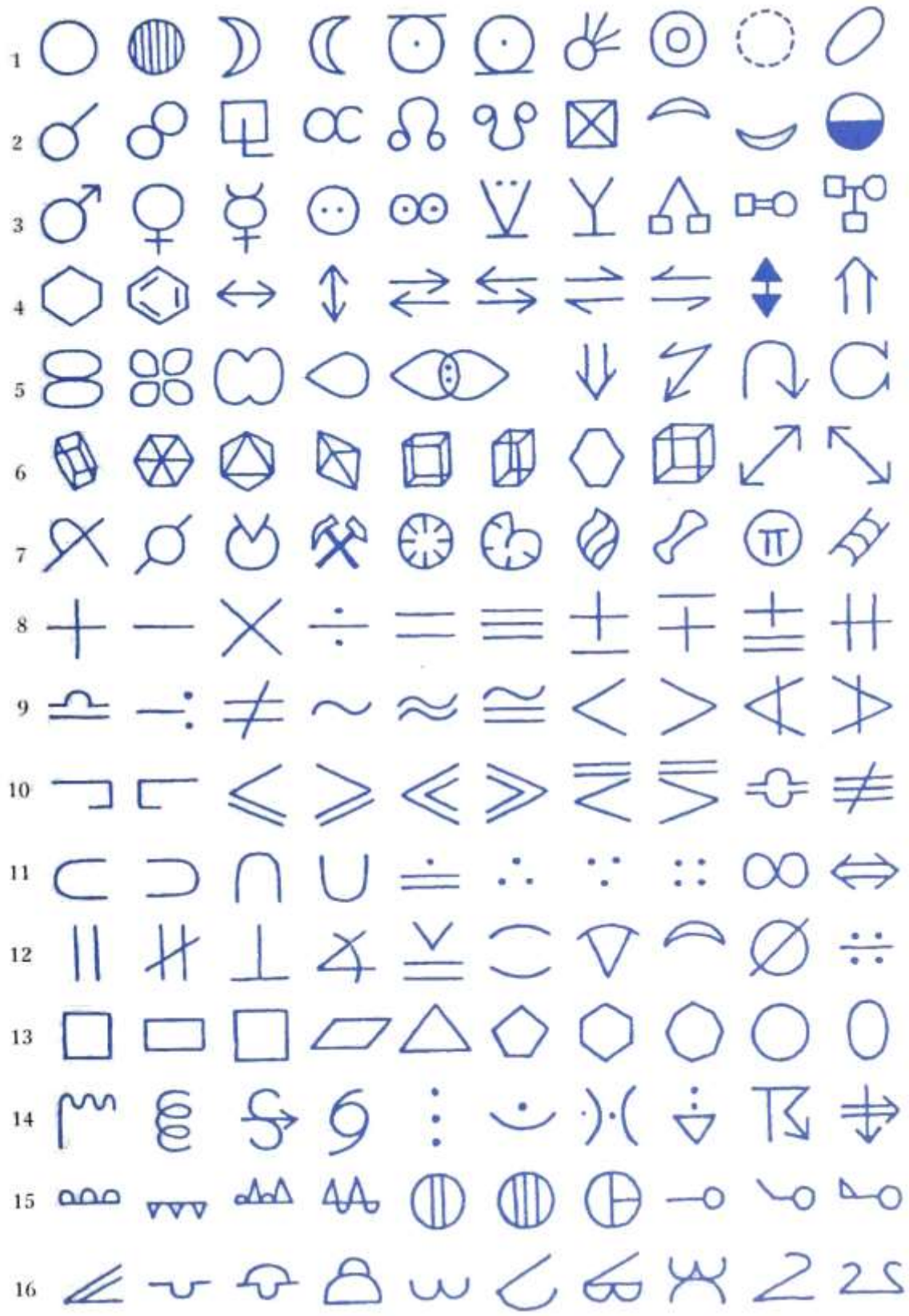
Bilim alanında, işaretlerin yüksek düzeyde soyutlama yapılmasıyla işaretlerin kısaltmaları, daha önce sözü edilen teknoloji alanından çok daha güçlü bir şekilde geliştirilmiştir. Matematikçilerin veya kimyagerlerin, özel işaret ve formül kullanmadan, yalnızca alfanumerik işaretlerin yardımıyla zihinsel çalışma yapabileceklerini hayal etmek olanaksız gibidir.

Araştırmacılar, önceden kalma temel işaretler dizisinden başlayarak, yeni keşfedilen gerçekleri, malzemeyi, bağlantıları vb. formüle edebilmek için, özel işaret ve formüller kullanmaksızın sürekli olarak yenilerini yaratmak zorunda kalmaktadır. Durmadan artan bu çok sayıda işaret karşısında, çağdaş grafik anlatım örnekleri olarak modern bilimsel işaretlerin sadece küçük bir bölümünü gösterebiliriz.

Avustralyalı C. K. Bliss'in "Semantography" adlı yapıtında önerdiği gibi, dil sınırlarını aşma düşüncesiyle genel amaçlar için piktografik yazıya dönülmesi, farklılıklar göz önüne alınırsa gerçekçi görünmemektedir. Esperanto dili, teorik olarak çok etkileyici olan ama pratikte dünyanın köklü ve temel etnik yapılarını aşamayan bir tasarımın uygun bir örneğidir.

Ancak bilim ve teknik söz konusu olduğunda, genişleyen uzmanlık alanlarında işaretler ve piktogramların hâlâ geliştirilme aşamasında olduğu ve gelecekte dünya çapında bir bilgi birikiminin sabitlenip aktarılması için kesin bir gereklilik haline gelmesi beklenebilir.

Modern bilimsel işaretlerden seçilmiş örnekler:

Satır 1 ve 2: Astronomi (gezegenler ve burçlar. Satır 3: Kimya ve biyoloji. Satır 4: Kimya. Satır 5: Nükleer kimya. Satır 6: Kristal yapılar. Satır 7: Jeoloji. Satır 8 - 11: Matematik (işaretler, fonksiyon ve ilişki kayması). Satır 12 ve 13: Geometri. Satır 14 - 16: Meteoroloji.

3. Sinyal İşaretleri

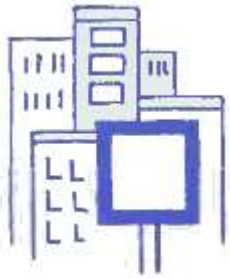
3.1. Yönlendirme

Diğer tüm işaret türlerinin aksine, sinyal işareti sadece pasif iletişim ve bilgilendirme alanından uzaklaşan bir işleve sahiptir. Yönlendirme, emir, uyarı, yasak veya talimat niteliğinde olan bu işaretin amacı sadece iletişim kurmak değil, görenin üzerinde anında bir tepki yaratmaktır. Pankart veya yazı gibi dışsal biçimiyle, sinyal işareti, insanların istemi dışında görüş alanlarına girer. Öte yandan, sıradan bir basılı metin okuyucular tarafından alınabilir veya bırakılabilir yani görüş alanlarına, dolayısıyla düşünce alanlarına katılabilir ya da bu alanlardan çıkarılabilir.

Somutlaşmış sinyal, görsel çevremizin vazgeçilmez ve pratikte kaçınılmaz bir parçası haline gelmiştir. Sanayi devrimi, işaret kavramında temel bir dönüşüm yaratmıştır. Dinî inanç çağı simgelerle, aydınlanma çağı ise işaretlerle damgalanmışsa, günümüzün evrensel iletişim ve bilgi alışverişi dünyası da sinyaller tarafından yönetilmekte ve yapılandırılmaktadır.

a) Trafik işaretlerinin anlamı ve yorumu

Trafik işaretleri, insanların artık doğal varlıklarına yabancı hızlarda hareket etmeleri nedeniyle modern yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. İnsanların tehlikeyi fark etmeleri için gereken süre, günümüz koşullarında olağan olan hareket hızına artık uymamakta ve insanın doğal tepki kapasitesini çok aşmaktadır.

Çevremizin yeni özellikleri olarak trafik işaretleri, algımızın yapısını belirleyici bir şekilde etkilemiştir.

Eski şehir manzarasına veya köye benzeyen uyarı işaretleri, karakterleri bakımından, belirli bir emir gücüne göre hiyerarşiye ayrılabilir ve tipik örneklerle şu aşamalarda sınıflandırılabilir: Mutlak yasak: Giriş Yasak, Dur, Park Etmek Yasak;

Şartlı yasak: Sadece Teslimat, Sadece Sakinler;

Açıklayıcı yasak: Sağa Dönüş Yasak, Trafik Adasını Dolaşın;

Talimat işareti: Tek Yönlü Yol, Hız Sınırı;

Bilgi işareti: Kavşak, Keskin Viraj, yön işareti: park işaretleri, yer ve mesafe göstergeleri.

b) İşaret panosunun şekli

İşaret panolarının şekilleri, bilinçli veya bilinçsiz olarak, görsel etkilerinin yoğunluğuna göre seçilir. Yükseltilmiş açık ele benzeyen dairesel panolar, arka planlarına karşı en net şekilde görülebilenlerdir.

Arka plana göre daha iyi kontrast

Öte yandan, kare veya dikdörtgen şekiller, çoğunlukla aynı dış şekillere sahip olan genel şehir manzarasında kaybolma eğilimindedir. Daire ve eğik çizgi, kentsel çevreyle çok daha güçlü bir kontrast oluşturur. Bu nedenle, yasak içeren çoğu sinyal paneline çarpıcı bir şekil verilir; bu şekil elmas gibi veya çoğu durumda üçgen olabilir.

İlginçtir ki, tepe noktası üzerinde duran bir üçgen, dairesel panel gibi, daha güçlü bir emir verme izlenimi verirken, tepe noktası yukarıda olan bir üçgen daha doğal olarak bir uyarı içeriği taşır.

Uyarı işaretleri için vurucu üçgen biçim

Kentsel ortamda, ters üçgenlerin tepe noktası yukarıda olanlara göre daha agresif bir ifade biçimi oluşturması anlaşılabilir bir durumdur.

Bu etkinin bir nedeni, eğimli çatıları ve tepesinde çıkıntıları olan eski şehir manzarasıdır; bu, insanın bilinçaltında yer edinmiş tanıdık bir görüntüdür.

c) Renk

Birincil renk olan kırmızı, yasaklar, yönergeler ve uyarılar için tüm renk tonları arasında en anlamlısı olarak seçilmiştir.

Somut olarak, direk, manzarada sadece noktalar halinde bulunur; beyaz alanlarda ise hiç bulunmamaktadır. Kırmızının kullanımı, doğadaki tüm renkler arasında en göze çarpan renk olması ve sadece bu istisnaî şekilde var olması nedeniyle, diğer renklerden farklıdır. Ancak, örneğin çiçeklerde olduğu gibi, her zaman bir ana renk olarak kullanılır. Tersine, doğada geniş alanlarda her zaman görülebilen yeşil renk, sinyaller için uygun değildir; mavi renk ise sadece bilgi verme veya yönlendirme amacıyla kullanılır.

[Günümüzde mavi ile birlikte yeşil de farklı yol türlerini ayırmak için kullanılıyor.]

d) Sürücünün sinyale verdiği tepki

Sürekli artan trafik yoğunluğu ve bunu mantıklı bir şekilde düzenleme gereksinmesi göz önüne alındığında, trafik işaretlerine karşı katılımcılar, özellikle de otomobil sürücüleri arasında en az üç farklı tepki türü gözlemlenebildiğini dikkate almak önemlidir. İlk olarak, sürücüler tehlike işaretlerine normal insan içgüdüsüyle tepki gösterir; örneğin, "Düşen Kayalar" işaretini gördüklerinde hemen tavan penceresini kapatırlar. "Hemzemin Geçit" veya "Dik İniş" işaretini gördüklerinde hızlarını azaltırlar. Aynı durum, "Radar Hız Kontrolü" durumunda olduğu gibi, sürücünün hayatı değil de cüzdanı tehdit altında olduğunda ikinci tepki türü için de geçerlidir. Üçüncü tepki türünde ise, "Yol Çalışması" veya "Yol Daralıyor" gibi dikkatli olunması gerektiğine dair uyarılarla karşı karşıya kaldığında, sürücünün gaz pedalından ayağını çekmesi daha zordur.

3.2. Piktogramlar

Piktogramlar, modern yön ve bilgi levhalarında giderek daha fazla kullanılmaktadır. Bunun iki nedeni vardır: Birincisi, levhanın boyutunun sınırlamalarıdır. Dairesel, üçgen, dikdörtgen veya başka bir şekil olsun, panel yoğunlaştırılmış bilgi taşımalıdır. Bu ilke, yazılı veya basılı bilginin ilkesine zıttır. Yazılı veya basılı bilgi, sözcük diziliminin doğrusal gelişimini izlemek zorundadır; bu nedenle geniş, az çok uzun panellere gerek duyar; bu da herhangi bir işaretleme sisteminin birleştirilmesini engeller.

Piktogramların kullanımının artmasının ikinci nedeni dilin kendisidir. Karayolu ve demiryolu ağları, denizyolu ve havayolu ulaşımı, ulusların, dillerin ve halkların sınırlarının çok ötesine uzanmaktadır. Çok dilli yazılar, aşırı büyük paneller gerektirir ve bilgi içeriği netliğini yitirir. Hava trafiği istisna sayılabilir; çünkü genel anlaşılabilirlik, ulusal dil ve İngilizceden oluşan iki dilli bir sisteme indirgenebilir. Ayrıca İngilizce, "Exit", "Flight" ve "Bus" gibi sözcüklerle hava trafiğinin tek uluslararası dili olma özelliğini giderek daha fazla kazanmaktadır.

Son birkaç on yıl içinde, piktografik işaretler aracılığıyla verilen bilgiler okuma alışkanlıklarında genel bir değişime yol açmıştır. Bugün, belirli sayıda piktogram kullanmadan yol tarifi vermek artık olanaksız gibidir.

Bu bağlamda, en az üç farklı türde resimsel bilgi olduğu söylenebilir.

Birincisi, doğal resimler olarak, genellikle siluet şeklinde olan ve kişinin ana dili ile yaşam tarzı ne olursa olsun, anlamları konusunda hiç belirsizliğe yer bırakmayan işaretlerden oluşur. Telefon ahizesi veya kahve fincanı silueti, üzerinde çarpı işareti olan sigara, evrensel olarak anlaşılabilir yönergeler haline gelmiştir. Bu işaretleri anlamak için herhangi bir öğrenme süreci gerekmez, çünkü bunlar anında bilgi verir.

İkinci tür piktografik bilgiler, ilk bakışta anlamı kavranmayan ve belirli bir zihinsel çaba gerektiren diyagramlardan oluşur. Örneğin, "geçiş önceliği", "çift yönlü trafik" ve "dik yokuş" gibi bilgileri gösteren trafik işaretleri bu gruba girer.

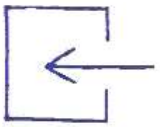

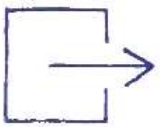
Bu şematik piktogramlar grubunda, yıllarca kullanım sonrasında bile birçok kişi için anlamı belirsiz kalan çok sayıda örnek verilebilir.

[Burada dik yokuş işaretinin görseli verilmemiş]

Farklı soyut öğelerin birleşiminden oluşan şekiller, örneğimizde odayı veya kapıyı gösteren açık kare ile yön okları, söz konusu kapıya yaklaşan kişiye tanınan "karar verme süresi"ni çok aşan bir "düşünme süresi" gerektirir. Bu tür bir işaret, entelektüel konsepti spontan görsel algılama ve basit bir öğrenme süreci için uygun olmadığından, amacına uygun bir şekilde hizmet edemez. Bu durumda, aslında "içeri" ve "dışarı" gibi sözlü bilgileri tercih ederiz.

Üçüncü grup, resim veya diyagramlardan değil, soyut işaretlerden türetilen göstergelerden oluşur. Bu göstergelerin öğrenilmesi için tam bir öğrenme süreci gerekir. Ancak alfabe işaretleri gibi bilinçaltına kazındıktan sonra kendiliğinden anlaşılır hale gelir. Bu kategorinin en çarpıcı örneği, artık yaya geçitleri için bile kullanılan ve herkes tarafından bilinip uyulan "Tek Yönlü Yol" veya "Girilmez" işaretidir.

[Burada "tek yönlü yol" işaretinin görseli verilmemiş. Onun yerine "park yapılmaz" işaretinin görseli var.]

Piktografik tasarımın özellikle zorlu sorunları, belirli nesnelerden çok hizmetlerle ilgili bilgilerde ortaya çıkar. Örneğin, "Gümrük", "Kayıp Eşya Bürosu", "Self Servis", "Bekleme Salonu", "Bagaj Teslimatı", "Bagaj Saklama" vb. Tuvaletlerin gösterilmesi sorunu, sözlü bir şekilde dünya çapında herhalde hiçbir zaman çözülenemeyecektir, çünkü Batı'da genellikle etek ve pantolon siluetleriyle gösterilen erkek ve kadın tuvaletlerinin ayrımı, Arap ülkeleri başta olmak üzere diğer ülkelerde bu biçimiyle hiçbir işe yaramamaktadır.

Yazarların bildiği en iyi tasarlanmış seyahat piktogramları serisi, -Amerikan Grafik Sanatlar Enstitüsü tarafından Amerika Birleşik Devletleri için norm olarak hazırlanan bir koleksiyon - burada gösterilmektedir. Ancak, tablonun yeniden üretimi, farklı türdeki işaretlerin etkinliği ile ilgili olarak daha önce anlatılan tüm çekincelere bağlıdır.

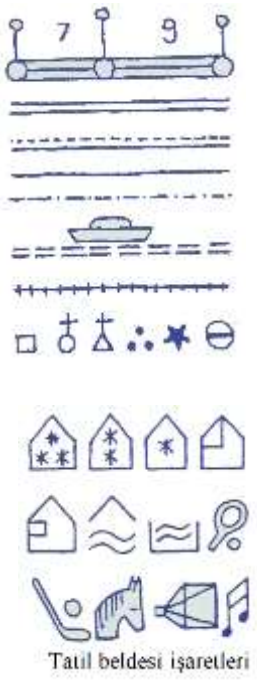
ABD'nde hava trafiği için standart piktogramlar:

Kırmızı, sarı ve yeşil trafik ışıkları da aynı kategoride edinilen bilgiler arasındadır. Ok işareti, kullanılan şekle bağlı olarak silueti bir silahı andırsa da aynı gruba dahil edilebilir. Okun şekli, belirtilen hareketin türü hakkında kesin bilgi verir: Sapma, keskin viraj vb…

3.3. Basılı biçimdeki sinyal işaretleri

Çoğu durumda, yolcular, kalkış noktasından varış noktasına kadar seyahatlerinin kesin zaman çizelgesini ve güzergâh planını önceden hazırlar. Bu amaçla zaman çizelgeleri, yol haritaları ve diğer basılı şematik bilgi formlarını kullanırlar. Hepsi bir miktar işaret içerir...

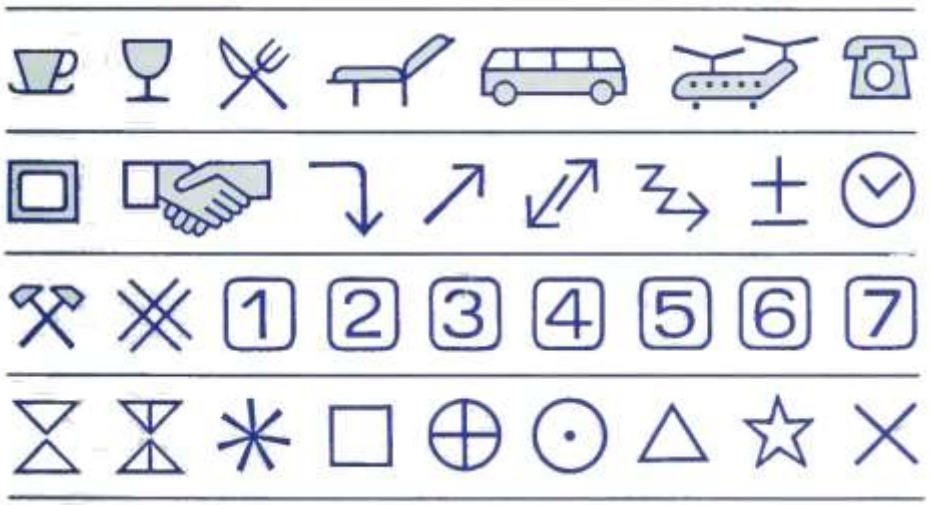

Tatil beldesi işaretleri

Yolcuların, bir bakıma "teorik sinyal işaretleri" diyebileceğimiz bu basılı işaretlere verdikleri tepkiler, kamuya açık yerlerde sergilenen işaretlere verdikleri tepkilerden farklıdır. Bilgi toplama, yolculuk planlama ve hazırlık, rahat bir atmosferde, neredeyse meditasyon denilebilecek bir ortamda gerçekleştirilirken, yolculuğun kendisi, yolcuları trafik kurallarına ve toplu taşıma araçlarının dakikliğine bağlılık gibi belirli zaman ve yer koşullarına bağlı tutar.

Trafikteki kamuya açık işaret sistemleri, anında tanınabilir olmalıdır. Ancak trafikten uzakta görülen basılı işaretler çok daha karmaşık içeriklere sahip olabilir. Anlamı açık olan piktogramlara ek olarak, zaman çizelgesi veya harita, yön veya referans amaçlı olarak soyut işaretleri serbestçe kullanabilir ve bunların anlamlarını belgenin başka bir bölümünde, kitaplardaki dipnotlar gibi açıklayabilirler.

Ancak haritalar ve özellikle zaman çizelgeleri için kullanılan işaretler, çok küçük boyutlarda da okunabilir olmaları gerektiğinden, en güçlü stilize edilmiş forma indirgenmelidir.

Uçuş ve zaman çizelgesi işaretleri

İkinci sıradaki işaretler hâlâ piktografik bir karaktere sahiptir; anlamları açıklamayı gerektirir ve çoğu durumda bu açıklama sadece bir kez yapılmalıdır. Soldan sağa doğru anlamları şöyle: Uçuş Sırasında Sinema, Karşılama Hizmeti, Uçuş Değişikliği. Tek Yön, Dönüş Yolculuğu, Telgraflar, Yerel Saat ve Uçuş Süresi. Üçüncü sıradaki işaretlerin de sadece bir kez açıklanması gerekir. Bunların anlamları: Hafta İçi, Her Gün ve 1'den 7'ye kadar haftanın günleridir. Son durumda, 1. günün Pazar, Pazartesi veya belki Cumartesi (Yahudi Şabatı) anlamına gelip gelmediği konusunda her zaman bir belirsizlik vardır. Son satırda tipik referans işaretleri bulunmaktadır yani her durumda ve olanaklıysa yayının her sayfasında bir dipnot veya tabloda açıklama gerektiren, açıkça ayırt edilebilir geometrik şekiller olmalıdır.

3.4. Yol bulmanın duygusal yönleri

a) Kamu binalarında yön bulma

Modern yön bulma sistemlerinin planlanmasında dikkate alınması gereken en önemli faktörlerden biri, "kapı eşiği gerginliği" olarak adlandırılabilecek bir tür endişedir. Yolunu arayan kişilerin psikolojik tutumu, bir binanın içindeyken ve dışarıda olduğunda birbirinden hayli farklıdır. İnsanlar, açık havada oldukları sürece, bağımsız karar verme güçleri hâlâ tam olarak sağlamdır ve görünür çevre güvenli bir referans sistemi sağlar. Ancak bir binaya ilk kez girdiklerinde, karar verme güçlerine olan güvenlerini yitirme eğilimindedirler; yardım ve rehberlik aramak zorunda kalırlar. Çoğu durumda, ilk olarak yol tarifini sorabilecekleri bir başvuru yeri ararlar. Böyle bir bilgi servisi bulunmayan binalarda, genellikle bir rehber plan sergilenir. Bu tür bir bina minyatürleştirme veya şematikleştirme, sinyalizasyonun ana öğesi olarak görülmelidir, çünkü ziyaretçiler burada tüm binanın mekân yapısını öğrenip tanımak zorundadırlar. Bu yönerge verme ve ardından rehberlik etme sürecinin işleyişi, ziyaretçilerin kişisel eğilimleriyle çok yakından ilgilidir. Örneğin bir müzede, ziyaretçiler genellikle rahat bir ruh hali içindedir ve doğal olarak kendi yollarını bulmaya eğilimlidirler. Buna karşılık, postane, karakol veya hastane gibi her türlü kamu binasına gelen ziyaretçiler, kısmen veya tamamen yön duygusunu yitirir ve sözlü rehberlik isterler.

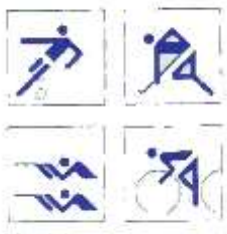
Bu duygusal faktör, genellikle zaman baskısı veya yanlış uçağa/ trene binme endişesi nedeniyle havalimanları ile tren istasyonlarında özellikle önemlidir. Bu gibi durumlarda, sinyalizasyon sistemi kişisel hizmetle desteklenemez. Bu nedenle yönlendirme paneli, endişeli yolcuları hızlı ve kesin bir şekilde bilgilendirmek için büyük boyutlu ve çok sayıda bilgiyi gösterecek şekilde tasarlanmalıdır.

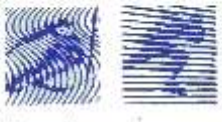
b) Etkinlikler için piktografik sistemler

Kültürel, sportif veya politik etkinliklerde büyük grupların bir araya geldiği toplantıların giderek daha sık düzenlenmesi bağlamında, yeni yönlendirme sistemlerine sürekli gereksinme doğmaktadır. Bu sistemlerin tasarımı, etkinliğin özel içeriğini, kapsamını ve çok dilli karakterini eşit derecede dikkate almalıdır. Bu tür durumlarda tasarımcı, ziyaretçileri yönlendirmek ve rehberlik etmek gibi özel bir görevi olan bir tür görsel organizatör haline gelir.

Tokyo

Mexico

Munich

Grenoble

Bu tür etkinlikler zaman ve mekân açısından sınırlı olduğundan, ziyaretçiler de çoğu durumda rahat bir ruh hali içinde eğlenmek istediklerinden, yerel grafik sanatçılarının tasarladığı özgün işaretlerden oluşan piktografik sistemlerin tasarımı olumlu karşılanır. Olimpiyat Oyunları için onaylanmış, kalıcı bir piktografik sistemin bir kez ve sonsuza kadar geliştirilmesi gerektiği sık sık dile getirilen bir görüştür. Aksine, bize göre, ev sahibi ülkenin kendine özgü karakterine uygun bir dizi işaretin her dört yılda bir yeniden geliştirilmesi daha mantıklı ve duruma daha uygun görünmektedir. Ziyaretçiler işaretleri hemen anlayacak, yerel renkler grafik yaratıcılığının bir yansıması olarak kabul edilecektir. Bu tür etkinliklerde, işaretlerin anlamlarının zaman zaman yanlış yorumlanması durumunda bile sonuçları çok ciddi olmayacaktır. Bu kuralın tek istisnası, güvenlik işaretlerinin uluslararası düzeyde tam bir bütünlük içermesidir ki, bunun gerekçesi de bellidir.

3.5. Çalışma Sinyalleri

Geleneksel tarım ve el sanatlarının âletleri, yüzyıllar boyunca insan elinin anatomisine uyum sağlayarak bugünkü şekillerini almıştır. Kas gücü, el becerisi ve ilgili âletlerin birleşimi, taş ve ahşap, deri ve iplik gibi hammaddelerden pratik kullanım amaçlı nesneler üretilmesini sağlamıştır. Motorun icadı, insan emeğinin makine gücüyle değiştirilme eğiliminin artmasına neden olurken, ilgili ekipman, artık "kullanışlı" olmak için değil, mekanik işlevlerine teknik olarak uygun şekilde tasarlanmaktadır.

Günümüzün kuşağı, iç işleyişini gizleyen ve kullanıcılar için artık görünmez ve anlaşılmaz hâle gelen, şık tasarımlı kasalar ve çerçevelere sahip âletler, ev aletleri ve ulaşım araçlarıyla uğraşmak zorundadır. Aslında, bu tür ekipman elle "kullanılmadığı", sadece "çalıştırıldığı" için, bu tür bir anlayış artık gerekli görünmemektedir. Dahası, artık evlerde kullanılan elektronik ekipmanın her birinin kendi programlanmış çalışma sıralaması vardır; bu nedenle "düğmeye basmak" deyişi artık şakacı bir anlam taşımamakta olup, mekanize çağda insan etkinliğinin gerçek bir yönü haline gelmiştir.

Bu gelişmeden dolayı, günlük deneyimlerimizden, kullandığımız âletlerle tümüyle farklı hatta "yapay" denebilecek bir ilişkinin belirdiği anlaşılmaktadır. Eskiden, çamaşır tahtası, kova ve sabun ya da çalışma tezgâhı, testere ve keski kullanım anlatımlarına gerek duymazdı.

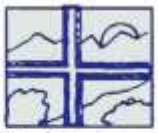
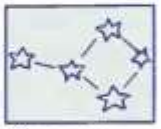
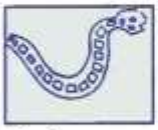
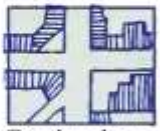
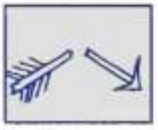
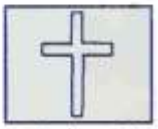
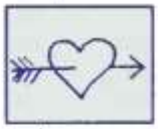
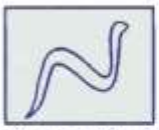
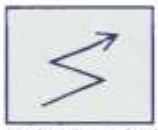
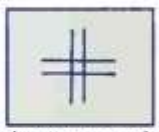
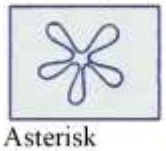
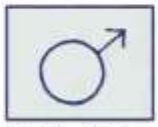
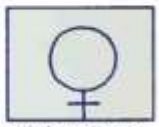
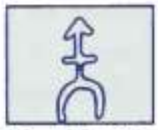
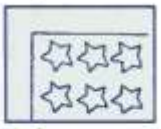
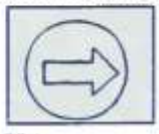
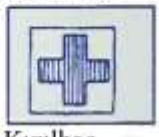

Yeniliklere karşı geleneksel yöntemleri savunmak niyetinde değiliz. Ancak modern ekipmanın giderek daha soyut ve karmaşık hale geldiği, bu nedenle tam kullanım anlatımları ile birlikte sunulması gerektiği bir gerçektir. Her üretici açısından, makine ve ekipman için anlatımların tasarımı ve yazımı hem hassas hem zor bir konudur. Çelişkilerin tipik bir örneği renklerin kullanımıdır. Karayolu trafiğindeki deneyimlerden, insanlar, kırmızının "dur" ve yeşilin "devam et" anlamına geldiğini öğrenmiştir. Oysa elektrikli cihazlarda kırmızı ışık "temas" anlamına gelir yani durmak yerine çalışma, yeşil ise çalışmama anlamdır.

Aynı şekilde, düğme çevirme yönergeleri de çoğu ekipman sahibi açısından sorun yaratmaktadır, çünkü "sola çevir" ve "sağa çevir" yönergeleri, herkes için kesinlikle açık ve net değildir.

Buna ek olarak, birçok ekipmanın dünya çapında ticareti sonucunda, çok dilli kullanım yönergeleri rutin hale gelmiştir. Bu nedenle, sözlü açıklamalar ve hatalı çeviriler nedeniyle genellikle garip anlatılmış hatta anlaşılmaz yönergeler oluşur ve her üretim şirketi, söze gerek kalmadan ekipmanın çalışmasını açıklayacak piktogramlar geliştirme yolunu tutar.

Bu soruna, özellikle öğrenme süreciyle bağlantılı olarak, dünya çapında tek tip, bir çözüm bulunmasının kuşaklar boyu süreceği kabul edilmelidir. Bu süreç hemen her tür ekipmanla yeniden başlatılmalıdır. Bununla birlikte, çeşitli alanlarda grafik işaretlerin standardizasyonu devam etmektedir ve genel olarak anlaşılabilir bir sinyalizasyon dilinin temel kuralları şimdiden belirlenmiş gibi görünmektedir.

		Yıldız	Yılan	Ok	Haç
Çizim	Gerçekçi	 Resim	 Resim	 Resim	 Resim
	Şematik	 Diyagram	 Kesit	 Teknik resim	 Zemin planı
Simge	İşaret veya nesneden simge oluşumu	 Süleyman'ın mührü	 Sonsuz yılan	 Barış	 Hıristiyanlık
	Özellik belirtkelerinin simgesel kombinasyonu	 İslâm	 Günah	 Aşk	 Teslis
İşaret	Tanınabilir nesne ile birleşim	 Meteoroloji (don)	 Hiyeroglif (yılan)	 Yüksek voltaj	 Eşit veya paralel
	Saf birleşim, Nesnenin yitirilmesi	 Asterisk	 Benzer	 Erkek, Mars	 Dişi, Venüs
İmza	Mülkiyet, İmza	 Taş masonu	 Lucas Cranach	 Sığır türü (Texas)	 Hermes işareti
Amblem	Grup, Aile, Üyelik	 Federasyon	 Aile işareti (Japon)	 Zodyak işareti (Akrep)	 Devlet (arma)
Marka	Meslek, Şirket	 Mercedes	 Doktor, eczane	 Britanya Demiryolu	 Bir banka
Sinyal	Yönerge, Kurum	 Patlama tehlikesi	 Viraj	 Yön	 Kızılhaç

Senteze Doğru

Yukarıdaki işaretler tablosu, dört temsilî figürün grafiksel olarak değiştirilmesi yoluyla elde edilebilen farklı anlatım türlerine ilişkin karşılaştırmalı bir kılavuz sağlamak amacıyla derlenmiştir: Doğadan iki figür, yıldız ve yılan; bir insan yapımı figürü olarak ok; soyutlamanın sınırında yer alan bir figür olan haç.

Üst sıra tümüyle piktografik temsilleri içermektedir. Çizim tekniği ile çoğaltılmış olsalar da işaretler, piktografik alanda kalmakta ve anlatımları her şeyden önce açıklayıcı olmaktadır.

İkinci sırada, aynı nesneler şematik bir biçim almıştır yani artık dışsal biçimlerin gösterimleri değil görüntünün bir diyagram, kesit veya zemin planı olarak düzenlendiği analitik versiyonlardır.

En temel dönüşümlerden biri üçüncü sıradadır. Burada resim bir simgeye dönüştürülmüştür. Bu, nesnenin kendisine tinsel veya imgesel bir içerik verilmesi açısından, tünüyle nesnel olan bir şeyin âdeta "yüceltilmesi" olarak nitelenebilir. Bu bağlamda, artık doğalcı bir sunum gerekli değildir. Aksine, resmi bir işarete dönüştürme sürecinde açıklayıcı niyet terk edilir. Resim, bir simge haline gelmiştir.

Simgesel gücü artırmanın bir yolu olarak, -dördüncü sırada gösterildiği gibi- genellikle iki veya daha fazla nesne tek bir görüntüde birleştirilir.

Simge ve işaret arasındaki farkın tam olarak ne olduğu konusunda çok tartışılan soruyu daha da netleştirmek için, beşinci sıradan itibaren dört özgün nesne, işaretlerinin çeşitli basitleştirilmiş ve grafiksel olarak iyileştirilmiş versiyonlarıyla gösterilmektedir. Elbette, yıldırım ve Venüs gibi saf işaretler, arma tipi cihazlar hatta ticarî markalar gibi simgeler haline gelebilir. Her şeyden önce, simgesel bir görüntü ile bir şeyi yansıtan nötr bir işaret arasındaki sınır çizgisini belirleyen, ilgili figürün altında yatan anlamdır.

İşaretlerin gruplara ayrılması, kendi başına herhangi bir yorumlama sorunu yaratmaz. Bilimsel bir kavram için kullanılan kısaltılmış bir işaret, imza işareti veya filigran, mülkiyet işareti ve ticarî marka… Hepsi kendi özel uygulamalarıyla bir diğerinden ayrılır.

Bu nedenle, çeşitli işaret sınıflarının dışarıdan görünen biçimleri, kullanımlarını oldukça net bir şekilde sergiler. Bilimsel bir işaretin ekonomik çizgisi, doldurulmuş, süslenmiş armalarla açıkça farklılık gösterir ve sığır damgalama işaretinin işlevsel sadeliği, görünüşünü, maksimum çekicilik için grafiksel olarak karmaşık bir şekilde tasarlanmış olan reklam işaretlerinden tümüyle ayırır.

Tablonun son satırı, sinyalizasyon amacıyla kullanılan dört temel görüntüyü aktarmaktadır. Hem doğal hem simgesel etkiler ortadan kaldırılmış, işaretler soyut birer gelenek haline gelmiştir.

Sinyal işaretinin görüntüsü, panelinin şeklini de içerir. Bu, taşıdığı işaretin anlamını tam olarak güçlendiren, başlı başına bir temel geometrik işaret olarak da kabul edilebilir.

Son Söz

Gösterim bir simge haline gelir. Kutsal simge sıradan bir matematiksel işaret haline getirilmek üzere değiştirilir. Armalar ve imzalar ticarî marka ve logolara dönüştürülür. Çizim, bir işaret haline getirilmek üzere basitleştirilir.

Alfabetik işaretler tek başına insanın düşünce ve anlatımlarını yansıtıp iletmek için uzun zamandan beri yetersiz kalmaktadır. Günümüzde diyagramlar, işaretler ve sinyaller olmadan bilgi aktarımı ve iletişim olanaksızdır. Yazılı veya basılı anlatım, mutlaka resim tarzında iletişimle tamamlanır.

Belirli tarihsel koşullarda gelişen sözlü dillerin alfabeleri, bir kez ve sonsuza kadar sabitlenmiş ama karakterleri soyuttur. Öte yandan, piktografik dilin işaretleri, sürekli değişen uygulama alanlarına göre hep ve somut bir şekilde uyarlanır. Bunlar, sözcüklerin yetersiz kaldığı durumlarda, açıklayıcı ve standartlaştırıcı bir etkiye sahiptir.

İşaretler, simgeler, amblemler ve sinyaller, tüm çeşitlilikleriyle, zamanımızın etkileyici ve derin izler bırakan anlatım olup, geçmişin bir parçasını içerip koruyacak şekilde gelecek için yön gösterirler.

Nükleer silahsızlanma
Barış

Dikkat! Radyoaktivite

[Burada son olarak bir bibliyografya yer alıyor. Çeviriye katılmadı.]